

VDS03055

znanje | [sodna praksa](#) | [višje del. in soc. sodišče](#)

Opravitna številka: VDS sodba Kdp 15/2004

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

Datum seje senata: 24.03.2005

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: delovni spor - kolektivna pogodba

Zveza: ZDSS člen 46, 46.

JEDRO:

Skladno z 2. točko 38. člena KPND delavcu pripada nadomestilo za čas pripravljenosti na domu nadomestilo najmanj v višini 10% od osnove. Ker v času dosegljivosti, za katerega predlagateji zahtevajo ugotovitev pravice do tega dodatka, obveznosti delavca niso enake kot v času pripravljenosti, za katerega KPGD dodatek predvideva, nasprotni udeleženec ni kršil določila 2.točke 38. člena KPGD. Kljub temu, da je v tem sporu podan skupinski interes predlagateljev po 46. členu ZDSS, pa predlagatelji v kolektivnem sporu nepravilno zahtevajo tudi izplačilo nadomestila za pripravljenost na domu, saj tak zahtevek lahko postavijo le v individualnem delovnem sporu.

IZREK:

Pritožba se zavrne in se potrdi izpodbijana odločba sodišča prve stopnje.

OBRAZLOŽITEV:

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo zahtevek predlagateljev, da se ugotovi, da je nasprotna udeleženka v času od 1998 dalje kršila pravice delavcev v zvezi z odrejanjem in izplačevanjem 10 % nadomestila za pripravljenost na domu in da je dolžna vsem delavcem, ki jim je v nasprotju s Kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti Republike Slovenije in Pravilnikom o plačah in drugih prejemkih delavcev Ministrstva za obrambo, izplačati razliko v plači v višini 10 % nadomestila za pripravljenost na domu za vsako uro pripravljenosti, skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od zapadlosti posamezne plače dalje do plačila, v roku 8-ih dni po pravnomočnosti te odločbe, pod izvršbo. Zoper navedeno odločbo se v odprtem pritožbenem roku pritožujejo predlagatelji iz vseh pritožbenih razlogov po 338. členu Zakona o pravnem postopku (ZPP, Ur. l. RS št. 26/99 - 2/2004), zlasti pa iz razloga bistvene kršitve določb postopka po 14. točki 2. odstavka 339. člena ZPP in napačne uporabe materialnega prava. Predlagajo, da pritožbeno sodišče pritožbi ugodi in izpodbijano sodbo razveljavi. Sodišče prve stopnje ugotavlja, da udeleženka delavcem izplačuje 10 % dodatek, kadar jim je odrejena pripravljenost v 2 urah oziroma 90 minutah (skupina A), tega dodatka pa jim ne izplačuje ob odrejeni pripravljenosti v 10 urah (skupina B). Sodba drugega razloga, razen da pri skupini B nedvomno ne gre za takšno pripravljenost na domu, da bi jim bil priznani dodatek, ne vsebuje. Ta razlog pa ni mogoče šteti med razloge sodbe. Navaja, da pravilnik nima določbe, ki bi odrejala plačilo za dvourni pripravljenost (skupina A) za 10-urno (skupina B) pa ne. V obeh primerih je delavec omejen v svojih pravicah, saj ne more razpolagati s svojim prostim časom.

Pritožba ni utemeljena.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo izpodbijano odločbo sodišča prve stopnje v okviru pritožbenih razlogov in pri tem pazilo na pravilno uporabo materialnega prava in absolutno bistvene kršitve pravil postopka, kot mu to nalaga določba 350. člena ZPP v zvezi s 1. odstavkom 14. člena Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS, Ur. l. RS št. 19/94). V tem kolektivnem delovnem sporu so predlagatelji zahtevali, da sodišče ugotovi, da nasprotna udeleženka od 1998 dalje krši pravice delavcev v zvezi z odrejanjem in izplačevanjem 10 % nadomestila za pripravljenost na domu. V tem delu gre za spor o izvrševanju kolektivne pogodbe, za katerega je sodišče pristojno na podlagi 1. točke 1. odstavka 6. člena ZDSS. Gre za vprašanje izvrševanja normativnega dela kolektivne pogodbe, ki zavezuje njihove naslovnike.

Pritožbeno sodišče tudi ugotavlja, da obstaja interes skupine delavcev, ki je neposredno prizadeta zaradi neizvrševanja kolektivne pogodbe. Glede na okoliščine konkretnega primera je skupinski interes predlagatelj nedvomno izkazal (46. člen ZDSS). Neustrezno pa skupina delavcev uveljavlja v kolektivnem sporu tudi nadaljnji zahtevek, da je dolžna nasprotna udeleženka vsem delavcem izplačati razliko v višini 10 % nadomestila. Tak zahtevek je namreč zahtevek za uveljavljanje pravic, ki bi bil lahko dopusten le v individualnem delovnem sporu vsakega delavca proti delodajalcu.

Do uveljavitve Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS, Ur. l. RS št. 56/2002 in nadaljnji) je temeljni zakon, ki ureja plače, tarifne skupine, količnike za določanje plač, uspešnost in dodatke Zakon o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih državnih skupnosti (ZRPJZ, Ur. l. RS št. 18/94 in nadaljnji). Osnova za določanje dodatkov je določena v 19. členu ZRPJZ, ki določa vrsto dodatkov, ne določa pa njihove višine. V 20. členu navedenega zakona je določeno, da se dodatki izplačujejo v višini, določeni s kolektivno pogodbo, z zakonom ali na njegovi podlagi izdanim predpisom. Višina dodatka za čas pripravljenosti na domu je določena v 2. točki 38. člena Kolektivne pogodbe za negospodarstvo v RS (KPND, Ur. l. RS št. 18/91), ki določa, da za čas pripravljenosti na domu delavcu pripada nadomestilo v višini najmanj 10 % od osnove. Nasprotna udeleženka ima v 15. členu Pravilnika o plačah in drugih prejemkih delavcev določeno, da v primeru pisnega akta oziroma ukaza o pripravljenosti na domu, delavcu pripada nadomestilo v višini 10 % urne postavke osnovne plače za vsako uro pripravljenosti na domu. Za posebne delovne pogoje se po 96. členu Zakona o obrambi (ZObr, Ur. l. RS št. 82/94 in nadaljnji) šteje tudi pripravljenost za delo oziroma dosegljivost. Pripravljenost za delo je čas, v katerem mora biti delavec, ki dela na obrambnem področju, v pripravljenosti za delo na delovnem mestu na določenem kraju ali na domu.

Pojma pripravljenost na domu in dosegljivost nista enakovredna, kot tudi niso enake obveznosti in dolžnosti delavcev. V času dosegljivosti so delavci dolžni dnevno sporočati krajodotnosti in način dosegljivosti; v primeru potrebe se morajo v najkrajšem možnem času izbrati na določeni lokaciji, skrajni čas za prihod na takšno lokacijo je 10 ur po izdanem ukazu. V času pripravljenosti na domu pa morajo biti delavci stalno dosegljivi na domu in pripravljeni za ukrepanje v roku 2 ur, skrajni rok za prihod na določeno lokacijo je 90 minut po izdanem ukazu. Pritožbeno sodišče se strinja z zaključkom sodišča prve stopnje, da v primeru skupine B ne gre za pripravljenost na domu, temveč le za odrejen ukrep stalne dosegljivosti, zato tem delavcem 10 % nadomestilo ne pripada. Iz ukazov, ki se nanašajo na skupino B, namreč izhaja, da so dolžni dnevno sporočati kraj odsotnosti in način dosegljivosti, kar pomeni, da teh primerih ne gre za pripravljenost na domu. Delavcu pripada

10 % nadomestilo le za čas pripravljenosti na domu. Glede na navedeno pritožbeno sodišče ugotavlja, da nasprotni udeleženec ni kršil določila 2. odstavka 38. člena KPND, zato je sodišče prve stopnje utemeljeno zavrnilo zahtevek.

Ker pritožbeni razlogi niso podani in ne razlogi, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti, je pritožbo predlagateljev zavrnilo in potrdilo odločbo sodišča prve stopnje.